

Л. В. В
318

Правила

Српске Народне Банке

дионичарског друштва

у Сарајеву.

СОПСТВЕНА НАКЛАДА.

САРАЈЕВО
СРПСКА ДИОНИЧАРСКА ШТАМПARIЈА
1910.

Л. В. В.
318

ID = 155612940

Лука Ћеловић

БЕОГРАД

Лука Ћеловић

БЕОГРАД

Правила

НИВ. БИБЛИОТЕ
И. Бр. 45326

Српске Народне Банке

дионичарског друштва

у Сарајеву.

СОПСТВЕНА НАКЛАДА.

САРАЈЕВО

СРПСКА ДИОНИЧАРСКА ШТАМПARIЈА

1910.

Lynn T. Reynolds
BEOTRAD

Lynn T. Reynolds
BEOTRAD

Lynn T. Reynolds

Lynn T. Reynolds

Lynn T. Reynolds

Lynn T. Reynolds

Lynn T. Reynolds

Lynn T. Reynolds

Lynn T. Reynolds

БЕОГРАД

Опште одредбе.

§ 1.

Српска Народна Банка јест дионичарско друштво, са том сврхом основано, да се бави свим банкарским, трговачким, комисионарским, заложним и хипотекарним пословима и да тим начином унаприједи сву домаћу привреду.

§ 2.

Фирма Банке гласи:

Српска Народна Банка дионичарско друштво.

Serbische Nationalbank Aktiengesellschaft.

Banque Nationale Serbe société par actions.

Srbská Národní Banka akciová společnost.

Banka Nazionale Serba Societa in azioni.

سرپسقا نارودنا بانقا ديئو نيچارسكو دروشته-وو

§ 3.

Трајање Српске Народне Банке (дионичарског друштва) установљује се на неодређено вријеме.

§ 4.

Сједиште Српске Народне Банке, (дионичарског друштва) јест у Сарајеву, ну уз то овлаш-

тена је Српска Народна Банка, да на основу ових правила, отвара филијале и агентуре у цијелој Босни и Херцеговини.

§ 5.

Пословни је језик српски — ћирилицом, а вријеме се рачуна по новом.

§ 6.

Фирму друштва потписују колективно: два члана управног одбора или један члан управног одбора и један од управног одбора нарочито овлаштени чиновник друштва. — Они стављају своје потписе испод написане, штампане, или штампиљом отиснуте друштвене фирме.

§ 7.

Своје службене објаве обзнањиваће Банка у званичним новинама земаљске владе за Босну и Херцеговину. Осим тога може их објавити и у другим новинама, које управни одбор одреди.

§ 8.

Основни капитал друштва јест три стотине хиљада круна и дијели се на три хиљаде потпуно уплаћених дионица, свака по стотину круна.

Дионичари добивају одма сталне дионице, које гласе на уплаћених стотину круна.

По потреби може се дионичка главница повисити било издавањем једне или више емисија

на К 1,000.000 (један милијун круна) и то по претходном одобрењу главне скупштине дионичара, дотично владе.

Код издавања нових дионица имаће досадањи дионичари Српске Народне Банке у Сарајеву, који су потписали прве дионице, првенство при уписивању нових дионица и то у сразмјеру старог броја дионица.

Они дионичари, који се до одређеног рока не пријаве, губе право на првенство.

За издавање нових дионица, установиће управа Банке течај, (емисиони курс) према капиталу и резервним фондовима Банке, те тако постигнути вишак преко номиналне вриједности дионица иде у резервни фонд.

Модалитети, по којима се имају нове акције уплатити, одредиће, у колико то трговачки закон допушта, она главна скупштина, која закључи повишење капитала. Када дионичар закасни уплатом, платиће за закашњење шест посто (6%) камата, на неположену своту од дана прописаног рока, до дана уплате.

Ко не положи уплату за 30 дана по измаку рока, губи уписом стечено право на уплате, које је до тада положио, али јамчи даље у смислу § 158. трговачког закона.

Дионице оваквих дионичара уништују се, а мјесто њих издају се нове и излажу се јавној продаји.

Уплате на уништене дионице, као и вишак, који се добије преко уплаћене вриједности за продате нове дионице, уносе се у резервни фонд.

Дионице и дионичари.

§ 9.

Дионице Српске Народне Банке (дионичарско друштво) у Сарајеву, гласе на име и биће издане по формулару „А“ у српском језику — ћирилицом, те ће бити означене редним бројевима од 1 до 3.000 (један до три хиљаде).

Номинална је вриједност дионица круна стотину.

Свака дионица сачињава једну недјељиву цјелину.

Купони гласе на доносиоца и биће издани по формулару „Б“.

§ 10.

Дионичар је само онај, који је уписан у друштвену књигу дионичара Српске Народне Банке (дионичарско друштво) у Сарајеву.

За продају или пренос дионица на другу особу, потребно је одобрење друштвеног управног одбора, који у том погледу коначно одлучује.

При обављању преноса управни одбор није дужан испитивати законитост посједа и истинитост потписа преноситеља дионице.

За пренос дионица плаћа онај, на кога се дионица пренесе, двије круне од сваке дионице у корист пензионог фонда.

§ 11.

Сваки дионичар има сразмјерно према броју својих дионица удјела у иметку и у смислу штатута у добитку друштвеном.

§ 12.

Дионичар може извршивати права, која му ова правила дају, лично или по заступнику, који мора бити дионичар друштва; међутим мужеви, очеви, тутори, прокуристе могу и онда заступати дионице својих жена, дјеце, штићеника, принципала, и ако нису дионичари.

Правна лица, ако су дионичари, заступаће оне особе, које су од таквих по закону, штатуту, или по нарочитој пуномоћи овлаштени.

§ 13.

За све своје обавезе одговара друштво цијелом својом имовином и резервним фондом.

§ 14.

Друштво не смије давати зајмове на своје дионице. Оно их смије куповати и продавати само за туђи рачун.

Друштвени послови.

§ 15.

Друштво ће се бавити овим пословима:

- a) примањем новца на текући рачун;

- б) примањем новца на уложне књижице;
- в) примањем остава сваке врсте на чување и на управљање и руковање;
- г) есконтовањем мјеница, напутница, извучених обвезница и лозова, полица од осигурања, варанта, шекова и других папира;
- д) подјеливањем зајмова на ручни залог, хипотеку или бианко мјеницу;
- ж) куповањем, продајом хартија од вриједности изузевши диференцијалне послове, подјеливањем предујмова на папире од вриједности, девизе, новац, племените ковине и робу;
- з) купњом и продајом девиза, монета, срећака (лозова), купона и робе за свој или туђи рачун;
- и) банковним и мјењачким пословима у опште;
- ј) посредовањем у трговачким пословима сваке врсте;
- к) продајом и куповањем некретнина у границама, које пропише за те послове управни одбор;
- л) давањем зајмова на злато, сребро и драгоцености уз заложнице према пословном реду, који ће одобрити земаљска влада.

§ 16.

Шпекулација на берзи сасвим је искључена, а исто тако сви диференцијални послови.

Органи друштва.

§ 17.

Органи су друштва:

- а) скупштина дионичара;

- б) Управни одбор;
- в) надзорни одбор; и
- г) службено особље.

Скупштина дионичара.

§ 18.

Скупштине дионичара су редовне и ванредне и одржавају се увјек у Сарајеву.

Редовне скупштине сазива управни одбор сваке године најкасније до конца маја.

§ 19.

Сазив за скупштину мора се у новинама споменути у § 7. ових правила најмање на петнајест дана прије састанка скупштине објавити.

У позиву мора се увјек назначити и дневни ред, дан, вријеме и просторија за састанак.

§ 20.

Дионичари, који желе судјеловати на скупштини, морају своје дионице три дана прије главне скупштине депоновати код друштвене благајне или донијети доказ, да су их у том року депоновали код њених у позиву назначених повјереника.

§ 21.

Сваки дионичар добива потврду на депоноване дионице, као и легитимацију са означеним бројем гласова, које представља.

§ 22.

Да скупштина може доносити пуноваљане одлуке потребно је, да је присутно најмање двадесет дионичара, који представљају једну петину цјелокупног уплаћеног капитала. — Но ако оволики број не дође, онда се сазива друга скупштина са истим дневним редом, најдаље у року од петнајест дана иза прве скупштине и она ће пуноваљано рјешавати, изузимајући случајеве наведене у § 29., ма колико дионичара и дионица на њој било заступљено.

§ 23.

На свакој скупштини води се записник о раду, који подписује предсједник и перовођа скупштине са још три на истој скупштини изабрана члана.

§ 24.

Само скупштина дионичара може рјешавати:

- а) о стварима, које се тичу скупштинске организације (бирање перовође, верификатора записника, тројице скупштинара и т. д.);
- б) о поднесеним рачунима, о биланцу и предлозима управног одбора у овом случају;
- в) о избору и промјени чланова управног и надзорног одбора и о давању разрјешнице;
- г) о измјени или допуни банких правила;
- д) о спајању друштва са другим друштвом, о његовом престанку и ликвидацији, те о повишењу и умањењу дионичке главнице;

ж) о склапању уговора, којим је сврха, да се сви послови друштвени од два или више друштава дионичарских воде на заједнички рачун (картелни уговори).

§ 25.

Право гласа имају на скупштини само они дионичари, који су уписани у књигу друштвених дионичара и који су депоновали своје дионице у смислу § 20.

§ 26.

Предлози појединих дионичара за скупштину морају се писмено управном одбору поднијети на 15 дана прије скупштине.

§ 27.

Ко има 1 до 5 дионица, има право на један, 6 до 15 дионица има право на два гласа, 16 до 25 има право на три гласа и тако редом до педесет гласова. Више од 50 гласова неможе нико имати.

§ 28.

На скупштини се рјешава увијек већином гласова, а у случају једнаке подјеле сматра се дотични предлог као одбијен.

§ 29.

За рјешавање о повишењу и умањењу дионичке главнице, о престанку друштва, о његовом

спајању са другим друштвом или о промјени, измјени и допуни ових правила мора у сваком случају бити заступљено најмање 30 дионичара, са најмање половином уплаћеног капитала и да за предлог гласа најмање $\frac{2}{3}$ присутних гласова.

§ 30.

На редовној главној скупштини председава председник управног одбора или замјеник, ако ови нису присутни, тада главна скупштина изабира себи председника.

§ 31.

На скупштини гласа се јавно, а тајно онда, ако то скупштина ријеши.

§ 32.

Чланове управног и надзорног одбора бира скупштина из своје средине.

Изабраним се сматрају они, који су добили највише гласова.

У случају једнаке подјеле гласова код двојице или више кандидата, који на пошљетку остану, одлучује коцка, који ће бити изабран.

§ 33.

Скупштина рјешава само о оним предметима, који су на дневном реду.

§ 34.

Ванредна се скупштина сазива вазда, кад то ријеши радовна скупштина, управни одбор кад год нађе, да то захтјева интерес друштва и надзорни одбор у случајевима означеним у § 210. трговачког закона или кад то захтјева један или више дионичара, који представљају једну десетину дионичког капитала (§ 188. тргов. зак.).

У позиву се мора увјек назначити ради чега се скупштина сазива.

§ 35.

Скупштину редовну и ванредну сазива управни одбор на основу рјешења свог надзорног одбора или на захтјев акционара, како се кад деси.

У случају, да управни одбор нехтједне сазвати скупштину, за 8 дана од дана рјешења или захтјева, онда ће то учинити сам надзорни одбор, ако је он сазив захтјевао, а ако су сазив захтјевали дионичари, они се у том случају обраћају предсједнику надзорног одбора, да он сазове скупштину; не буде ли он то хтио учинити, онда се обраћају суду са молбом, да сазове скупштину.

§ 36.

По свршеној скупштини слаће се препис записника скупштинског и списка присутних дионичара надлежном суду; оригинали остају у банчиној архиви.

Управни одбор.

§ 37.

Управни одбор је главни орган друштва. Он представља друштво и управља цијелим његовим радом.

§ 38.

Управни се одбор састоји од 7 чланова, од којих петорица морају становати у Сарајеву.

Прве године одступају три члана коцком, а на њихово мјесто бирају се у смислу овог § нови чланови, друге и треће године одступају по два члана тако, да се на крају треће године мора потпуно измјенити цио првобитни управни одбор.

Доцније иступају редом чланови, којима је трогодишњи мандат истекао, а на њихово мјесто бирају се нови.

Чланови, који су иступили, могу бити поново изабрани.

§ 39.

Управни одбор има се најдаље за осам дана послије свршене скупштине конституисати и изабрати из своје средине предсједника и подпредсједника.

§ 40.

Случајно упражњена мјеста попуњавају се на првој идућој скупштини, но ако број чланова падне испод броја потребног за рјешавање, онда управни одбор попуњује број потребан за рјеша-

вање од кандидата на прошлом избору према броју њихових гласова, но ако ових нема, онда по свом избору између осталих дионичара. Овакви чланови остају само до прве скупштине, која има да попуни сва упражњена мјеста.

§ 41.

Чланови управног одбора дужни су најдаље за 8 дана послије избора, да депонују у друштвену благајну по три на њихово име гласеће дионице, које им се враћају кад им мандат истече.

Ко у том року не депонује дионице, сматра се, да не прима избора.

§ 42.

Чланови управног одбора одговарају за свој рад онако, како је одређено трговачким законом.

§ 43.

Предсједник управног одбора сазива сједницу, кад год за потребно нађе, а мора је сазивати и кад то писмено затраже бар два члана управног одбора или директор друштва; но сједница управног одбора мора се држати бар једанпут мјесечно.

У свакој сједници управног одбора мора се обавјестити и предсједник надзорног одбора

У позиву мора увјек бити назначен и дневни ред. Подпредсједник заступа предсједника пуноваљано, кад је овај спријечен, да одговори својој

дужности. Ако се деси, да обојица буду запријечена у вршењу дужности, управни одбор може изабрати из своје средине друго лице, које ће их заступати. Предсједник или његов замјеник руководи сједницом.

§ 44.

Управни одбор доноси пуноваљане одлуке, кад сједници присуствују поред предсједника још најмање тројица од редовно позваних чланова. Одлуке се доносе већином гласова, а при једнакој подјели сматра се, да је одбачен приједлог, о којем се рјешава.

§ 45.

Управни одбор је ексекутивни орган друштва, он води у смислу прописа трговачког закона и ових правила све друштвене послове.

Управном одбору спада нарочито у дужност:

1.) Да одређује, колика ће се количина новца одредити на коју грану друштвене радње.

2.) Да одређује, колико ће се давати зајма и са којом каматом на поједине врсте папира од вриједности.

3.) Да одређује каматну стопу за есконт^а мјеница и све друге зајмове.

4.) Да одређује услове и висину камате, под којима ће се примати новчани улози.

5.) Да одређује висину камате и услове, под којима прима улоге на штедњу.

6.) Да се брине о корисном издавању и набавци новца, а с тим у вези и с којим ће друштвом и уз које услове ступати у пословне везе.

7.) Да одређује провизију за комисионе послове и тарифе за свеколики остали посао са робом, као: магазиначу, одштету за манипулацију робе и т. д.

8.) Да прописује по потреби пословник за сваку поједину грану друштвеног рада.

9.) Да рјешава, гдје се имају отварати филијале и агентуре.

10.) Да организује службу друштва, да прима и одпушта чиновнике и остало особље, којима прописује и услове, под којима се примају и одређује им плату.

11.) Да води надзор над свеколиким радом друштва, да најмање једанпут у свака два мјесеца прегледа стање друштвених послова.

12.) Да прегледа, закључује и објављује годишње рачуне, биланце, рачун добитка и губитка.

13.) Да саставља извјештој о раду, који мора поднијети свакој редовној главној скупштини, заједно са предлогом о подјели добитка.

14.) Да извршује све скупштинске закључке у колико исти нијесу у опреци са одредбама трговачког закона и ових правила.

15.) Да заступа друштво пред властима и трећим особама.

Но ово своје право може пренијети и на кога од својих чиновника или нарочитог адвоката.

§ 46.

На свакој се сједници управног одбора води записник, који сви присутни чланови подписују. У записник се уноси свака одлука, како и са каквом већином је створена, а исто тако мора се у њ' унијети и свако одвојено мишљење у колико се нарочито жели.

§ 47.

Чланови управног одбора дужни су редовно долазити у сједнице и дежурирати у Банци по реду, који утврђује одбор.

Они имају право на подјелу тантијеме утврђене овим правилима, сразмјерно броју учешћа у сједницама.

§ 48.

Управни одбор може изабрати из своје средине ужи одбор за вршење цензура и одредити му круг дјеловања и награду.

Надзорни одбор.

§ 49.

Надзорни је одбор највиши контролни орган друштва.

Његова је дужност, да мотри, да се цјелокупни рад управља по одредбама ових правила. Надзорни се одбор састоји од 5 (пет) лица, од којих три морају становати у Сарајеву.

Чланови овог одбора бирају се на једну годину.

§ 50.

За поновни избор чланова за попуњавање случајно упражњених мјеста, за дужност депоновања дионица, за конституисање и за дужности председника, имају се примјенити аналогични прописи §§ 40., 42. и 44. правила.

§ 51.

Сједница је одбора пуноваљана, кад су присутни укључиво председника бар три члана. У осталом вриједи § 45. правила.

§ 52.

Сваки је члан дужан редовно долазити у сједнице и у њима радити.

§ 53.

Надзорни одбор дужан је свака три мјесеца редовно, а ванредно кад год то за потребно нађе, да прегледа друштвене рачуне, благајнице, књиге и друштвено цијело стање, а тако исто и годишњи биланс прије него што се преда јавности.

Исправност се има овјеровити и на самим закључним рачунима.

Надзорни одбор дужан је, да поднесе главној скупштини извјештај о своме надзиравању.

Надзорни одбор дужан је сазвати ванредну главну скупштину у случајевима предвиђеним у § 210., тачка 3. трг. закона.

§ 54.

Надзорни одбор одговара за сваку штету у смислу трг. закона. Он има право, читав или поједини његови чланови, да присуствују сједницама управног одбора без права мијешања у његове расправе.

§ 55.

О записнику важе одредбе § 46. правила.

§ 56.

Награда за сваког члана надзорног одбора одређује се на К 100 годишње.

Заједнички одбор.

§ 57.

Управни и надзорни одбор могу се састати у заједничке сједнице и заједнички се савјетовати:

- а) кад се разилазе у тумачењу одредаба ових правила, ради објашњења спорних тачака;
- б) ради прегледа и склапања годишњег биланца и утврђивања предлога о подјели добити и
- в) кад настане потреба предложити главној скупштини један од предмета наведених у § 29. и 53. трећа ставка.

Директор.

§ 58.

Управни одбор може за извршивање друштвених послова којег од својих чланова или нарочитог чиновника именовати за пословног директора (§ 206. трг. закона).

Пословни директор одговоран је управном одбору, који га може у свако доба дигнути, без повреде његових права на накнаду штете у случају прекршеног уговора.

Ако пословни директор није члан управног одбора, он присуствује сједницама овога са савјетујућим гласом.

Без одобрења управног одбора он не смије имати истодобно никакву другу службу, нити водити какву засебну радњу.

Њему пада у дужност, да надзире рад осталог друштвеног особља и да управни одбор обавјешћује о свима важнијим пословима.

Пословни директор не смије никада доћи у положај друштвеног дужника.

Банчино особље.

§ 59.

Друштвено се особље састоји из чиновника сталних, привремених и послужитеља.

Права и дужности особља, начин постављања, казне, одпуштање и одговорности, одредиће се нарочитом уредбом, коју ће прописати управни одбор.

§ 60.

Друштво ће основати и дотирати фонд за пензију, или други какав фонд, којим ће осигурати будућност своме особљу. Форму и начин овог осигурања, као и евентуалну висину приноса у овај фонд од стране особља, прописаће управни одбор.

Биланца.

§ 61.

Пословна година друштва почиње 1. јануара а свршава се 31. децембра сваке године и то по новом календару.

Свршетком сваке пословне године мора управни одбор пописати сву имовину и дуг, направити свеукупни инвентар друштвени и према томе саставити биланцију, при чем вриједе прописи § 214. трг. закона.

§ 62.

Управни одбор дужан је, да преда биланц на преглед надзорном одбору, који је дужан да биланц прегледа, састави записник и у њем констатује, је ли биланц исправан, или није и према резултату, до којег је дошао, мора, да спреми извјештај за годишњу скупштину.

§ 63.

Биланц се мора бар осам дана прије одржања редовне главне скупштине објавити, а осим тога има сваки дионичар право, да на 8 дана прије главне скупштине подигне један примјерак годишњих рачуна.

Подјела добити.

§ 64.

Исказни годишњи добитак дјели се овако:

1.) У резервни фонд најмање 20% све дотле, док не постигне висину дионичке главнице, а од тада најмање 10%.

2.) Остатак ставља се на расположење редовној главној скупштини, те се према њеном рјешењу употребљује:

за подјелу дивиденде,
тантијеме управном одбору,
као и за друге сврхе.

Резервни фонд.

§ 65.

Резервни фонд је друштвено власништво и служи за покриће могућих штета, а упооребљава се за послове друштвене, те се не укамаћује.

Ликвидација.

§ 66.

Друштво престаје својим радом:

1. Ушљед рјешења главне скупштине.
2. Ушљед сједињења с другим друштвом.
3. Ушљед отворења стечаја.
4. Ушљед пресуде владе у смислу § 241. трг. закона.

У овим случајевима престанка друштва има се поступати према одредбама трговачког закона §§ 217. до 225. а са тим у вези §§ 114. до 118. и §§ 200., 201. тргов. закона.

Рјешавање спорова.

§ 67.

Спорове, који би настали из друштвених одношаја између појединих дионичара или између

управног одбора с једне и којег другог члана с друге стране, расправља обранични суд, у који свака странка бира по два дионичара, који бирају себи петог као предсједника.

У случају, да се не би могли сложити у избору петого члана, онда га именује предсједник управног одбора, а ако је спор између управног одбора, односно његовог предсједника с једне стране и кога другог члана друштва с друге стране, онда петог члана именује предсједник надзорног одбора.

Против рјешења овога суда нема правног лијека у колико се то не коси са установама постојећих закона.

Спорове, који се тичу интереса свију дионичара, немогу заподјети поједини дионичари, него само главна скупштина својим закључком.

Број $\frac{255.066}{\text{II. VIII.}}$

Ова правила одобравају се на темељу отписа високог ц. и кр. заједничког министарства од 8./21. децембра 1910., број 18.021/Б. X.

С а р а ј е в о, дне 17./28. децембра 1910.

За поглавара земаљске владе:

Дворски савјетник:

Линхарт.

